

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Marie Dudziaková

**Nový žurnalismus a jeho znaky v díle
Toma Wolfa a Huntera S. Thompsona**

Bakalářská práce

Praha 2009

Autor práce: **Marie Dudziaková**

Vedoucí práce: **doc. PhDr. Jan Halada, CSc.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **2009**

Hodnocení:

Bibliografický záznam

DUDZIAKOVÁ, Marie. Nový žurnalismus a jeho znaky v díle Toma Wolfa a Huntera S. Thompsona. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2009. 50 s. Vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

Anotace

Bakalářská práce „Nový žurnalismus a jeho znaky v díle Toma Wolfa a Huntera S. Thompsona“ pojednává o literárně-žurnalistickém směru nazvaném Nový žurnalismus, který vznikl jako výrazný a specifický projev americké žurnalistiky 60. a počátku 70. let 20. století. Práce nahlíží na Nový žurnalismus jako na novinářský žánr s reportážně-dokumentární charakteristikou, který nejen obsahem, ale i novou formou odráží sociální tendenci doby. Bakalářská práce srovnává dvě základní díla tohoto žánru, knihu *Hell's Angels* Huntera S. Thompsona z roku 1966 a knihu *Kyselinovej test* Toma Wolfa z roku 1968, z hlediska prvků typických pro Nový žurnalismus. Zároveň konfrontuje obě díla s teoretickým textem Toma Wolfa obsaženým v antologii *Nový žurnalismus* z roku 1973. Cílem bakalářské práce je ověřit, nakolik jsou uvedené charakteristiky Nového žurnalismu společné oběma autorům. V závěru bakalářské práce je na základě výchozí teoretické báze potvrzena částečná shoda obou knih.

Annotation

Baccalaureate thesis „The New Journalism and it's features in Tom Wolfe's and Hunter S. Thompson's works“ deals with a narrative and journalistic style called The New Journalism, which came into existence as an outstanding and special display of American journalism of the 1960s and the early 1970s. The thesis sees the New Journalism as a documentary and reportage genre, which reflects the social determination of the era not only on its topics, but also on its modality. The thesis compares the two basic works of New Journalism: the book *Hell's Angels: The Strange and Terrible Saga of the Outlaw Motorcycle Gangs* by Hunter S. Thompson from 1966 and the book *The Electric Kool-Aid Acid Test* by Tom Wolfe from 1968 according to features typical for New Journalism. It also confronts both works with a theoretical text

by Tom Wolfe included in anthology *The New Journalism* from 1973. The intention of this baccalaureate thesis is to assess to what degree are the mentioned characteristics common for both authors. In conclusion there is confirmed a partly consensus in terms on the initial theoretical basis.

Klíčová slova

Nový žurnalismus, literární žurnalismus, Tom Wolfe, Hunter S. Thompson, Kyselinovej test, Hell's Angels, USA, 60. léta 20. století, 70. léta 20. století, komparativní studie.

Keywords

New journalism, literary journalism, Tom Wolfe, Hunter S. Thompson, The Electric Kool-Aid Acid Test, Hell's Angels: The Strange and Terrible Saga of the Outlaw Motorcycle Gangs, U.S.A., 1960s, 1970s, comparative study.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Vlastní text práce bez anotací a příloh má celkem 68.028 znaků s mezerami, tj. 37 normostran.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 22. května 2009

Marie Dudziaková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce doc. PhDr. Janu Haladovi, CSc. za cenné připomínky. Dále chci poděkovat Tomáši Svobodovi za asistenci při shánění odborné literatury.

Obsah

ÚVOD	4
1.TERMINOLOGIE.....	6
2.NOVÝ ŽURNALISMUS JAKO NOVÝ ŽÁNŘ.....	9
3.NOVÝ ŽURNALISMUS JAKO ŽURNALISTICKÝ ŽÁNŘ	11
4.ČTYŘI RYSY NOVÉHO ŽURNALISMU PODLE TOMA WOLFA.....	14
4.1. SCÉNA ZA SCÉNOU.....	14
4.2. DOKONALÉ DIALOGY.....	14
4.3. TŘETÍ OSOBA A VNITŘNÍ MONOLOG.....	15
4.4. SYMBOLICKÉ DETAILS.....	15
5.VÝSTAVBA REPORTÁŽE V DUCHU NOVÉHO ŽURNALISMU.....	17
6.NOVÍ ŽURNALISTÉ TOM WOLFE A HUNTER S. THOMPSON.....	20
6.1. TOM WOLFE: STRUČNÝ ŽIVOTOPIS A BIBLIOGRAFIE.....	20
6.2. HUNTER S. THOMPSON: STRUČNÝ ŽIVOTOPIS A BIBLIOGRAFIE	22
6.3. GONZO ŽURNALISMUS.....	24
7.ROZBOR KNIHY KYSELINOVEJ TEST.....	26
7.1. OBSAH.....	26
7.2. METODA.....	26
7.3. RYSY NOVÉHO ŽURNALISMU V KNIZE KYSELINOVEJ TEST.....	27
7.3.1. <i>Scéna za scénou</i>	27
7.3.2. <i>Dokonalé dialogy</i>	29
7.3.3. <i>Třetí osoba a vnitřní monolog</i>	30
7.3.4. <i>Symbolické details</i>	31
7.3.5. <i>Vizuální stránka textu</i>	32
8.ROZBOR KNIHY HELL 'S ANGELS.....	34
8.1. OBSAH.....	34
8.2. METODA.....	35
8.3. RYSY NOVÉHO ŽURNALISMU V KNIZE HELL 'S ANGELS.....	35
8.3.1. <i>Scéna za scénou</i>	35
8.3.2. <i>Dokonalé dialogy</i>	36
8.3.3. <i>Třetí osoba a vnitřní monolog</i>	37
8.3.4. <i>Symbolické details</i>	38
8.3.5. <i>Vizuální stránka textu</i>	38
9.KOMPARACE KNIH KYSELINOVEJ TEST A HELL 'S ANGELS.....	39
ZÁVĚR.....	45
RESUMÉ.....	47
SUMMARY.....	47
PRAMĚNY.....	48
POUŽITÁ LITERATURA.....	49
LITERATURA DOSTUPNÁ Z WWW.....	50

Úvod

Téma své bakalářské práce *Nový žurnalismus a jeho znaky v díle Toma Wolfa a Huntera S. Thompsona* jsem zvolila, neboť jsem se problematikou Nového žurnalismu zabývala již ve své klauzurní práci. Opírám se tedy o poznatky získané při psaní klauzurní práce. Nový žurnalismus hodnotím ze žurnalistického hlediska, jako žánr vycházející z reportáže, a zároveň z hlediska jeho společenského přesahu.

V bakalářské práci srovnávám knihu Toma Wolfa *Kyselinovej test (The Electric Kool-Aid Acid Test, 1968)* s dalším významným dílem Nového žurnalismu, knihou *Hell's Angels (Hell's Angels: The Strange and Terrible Saga of the Outlaw Motorcycle Gangs, 1966)* od Huntera S. Thompsona. Přitom vycházím z teoretických poznatků uveřejněných v teoretické stati Toma Wolfa *Nový žurnalismus (The New Journalism, 1973)*. V této části využívám metody komparace.

Ze znaků, které Wolfe ve své stati *Nový žurnalismus* zmiňuje, jsem vyvodila jistý předpoklad pro výstavbu novožurnalistického textu. Podle této chronologie postupuji při srovnávání textů Toma Wolfa a Huntera S. Thompsona.

V závěru práce zhodnotím shodu knih *Kyselinovej test* a *Hell's Angels* na základě prvků charakteristických pro Nový žurnalismus. Zároveň díla srovnám i z hlediska metody, kterou autoři použili při sběru materiálu.

Cílem bakalářské práce je zjistit, nakolik je výčet novožurnalistických prvků ve Wolfově stati shodný s díly obou autorů.

Zmíněné knihy jsem zvolila, protože vznikaly prakticky v totožném období. *Hell's Angels* vychází v roce 1966 a *Kyselinovej test*¹ o dva roky později, tedy roku 1968. Publikace si jsou podobné i palčivými sociálními tématy. Oba autoři popisují události, kterých se ve větší či menší míře osobně účastnili. Tyto události lze jednoznačně specifikovat jako sociálněpatologické jevy², což je dalším společným jmenovatelem obou knih. Kniha *Kyselinovej test* popisuje skupinu intelektuálních volnomyšlenkářů experimentujících s drogami, známou jako Merry Pranksters. Kniha

¹ Slovo „kyselina“ v názvu je odvozeno od LSD, polosyntetické psychedelické drogy o chemickém charakteru kyseliny. Celý její název zní dietylamid tartarát lysergové kyseliny. Tato droga byla hojně užívaná aktéry popisovanými v knize.

LSD [online]. neuvvedeno [cit. 2009-05-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.dropin.cz/odrogach.shtml?x=165238>>.

² KOLEKTIV, *Reportáž v tisku a rozhlasu*. Praha: Sdružení pro rozhlasovou tvorbu 1997. 70 s. 49 s.

Hell's Angels sleduje stejnojmenný motorkářský gang, který fyzicky ohrožuje americké občany. Další důležitou skutečností, která přispěla k výběru těchto dvou děl, je fakt, že v jednom momentě se děje obou příběhů protnou. Oba autoři, Wolfe i Thompson, referují o stejné události, kdy se skupiny Merry Pranksters a Hell's Angels setkají na jednom z četných večírků pořádaném Kenem Keseyem, vůdcem Merry Pranksters. K fyzickému setkání autorů na večírku nedošlo, skutečně přítomen byl pouze Thompson. V dokumentárním filmu *Gonzo: Život a dílo Dr. Huntera S. Thompsona* (*Gonzo: The Life and Work of Dr. Hunter S. Thompson, 2008*)³ popisuje Tom Wolfe spolupráci s Thompsonem při rekonstrukci této události.

Tom Wolfe a Hunter S. Thompson, patří mezi typické, v odborných publikacích⁴ nejčastěji zmiňované představitele Nového žurnalismu, žánru, který sami pomohli vytvářet, prosazovat a etablovat.

³ *Gonzo: Život a dílo Dr. Huntera S. Thompsona* (*Gonzo: The Life and Work of Dr. Hunter S. Thompson, 2008*). Dokumentární film.

⁴ viz Použitá literatura

1. Terminologie

Vycházím především z anglicky psané odborné literatury, proto z velké části používám přímé překlady termínů užitých v anglickém originále. Původní anglický výraz je při prvním výskytu odborného termínu uveden za výrazem v závorce.

Především je nutné rozlišovat mezi pojmy *literární žurnalismus* (*literary journalism*) a *Nový žurnalismus* (*the New Journalism*). Pouze v citacích nechávám formu s malým počátečním písmenem – nový žurnalismus.

Výraz *literární žurnalismus* definuje celkový proud tvorby, která v sobě kombinuje rysy žurnalistické (práce s fakty, více či méně zpětně ověřitelnými) a prvky literární (narativní postupy, barvitě popisy, subjektivní pojetí). Norman Sims ve své knize *True Stories: A Century of Literary Journalism* velice jednoduše, ovšem pregnantně vymezuje hranici mezi literaturou a literárním žurnalismem: „*Na rozdíl od realistického románu se literární žurnalismus musí zakládat na faktech.*“⁵ Počátky literárního žurnalismu lze zpětně sledovat k textům Daniela Defoa z 18. století, či ještě dále až k některým cestopisům.⁶ Literární žurnalismus je proudem vyskytujícím se jak v Americe, tak v Evropě.

Nový žurnalismus (někdy také *Nová žurnalistika*) je přímé označení etapy spadající do literárního žurnalismu. Na Nový žurnalismus můžeme tedy nahlížet jako na podkategorii literárního žurnalismu. Tento žánr se objevuje výhradně v USA, a to v období od 60. do počátku 70. let 20. století. Za datum vzniku Nového žurnalismu lze považovat 25. září 1965, kdy v magazínu *The New Yorker* začal na pokračování vycházet text Trumana Capoteho *Chladnokrevně* (*In Cold Blood*, 1965 [sic]). Knižně vyšel text v nakladatelství *Random House* v roce 1966. Toto dílo se ještě nevyznačuje všemi prvky charakteristickými pro Nový žurnalismus (viz kapitolu 4). Přesto ale vzniklo metodou pro Nový žurnalismus typickou, tedy na základě osobní přítomnosti autora u popisovaných událostí. Důležité je i výrazné subjektivní ladění této knihy. Z těchto důvodů je Capoteho práce přelomová. V době publikace knihy ovšem nebyl

⁵ SIMS, N. *True Stories: A Century of Literary Journalism*. Evanston: Northwestern University Press, 2008. 398 s. ISBN 0-8101-3469-6. 3 s.

⁶ SIMS, N. *Literary Journalism in the Twentieth Century*. New York: Oxford University Press, 1990. 296 s. ISBN 0-19-505965-4. 20-21 s.

termín Nový žurnalismus známý. Sám autor věřil, že objevil nový literární žánr a označil jej jako faktografický román nebo literaturu faktu (*non-fiction novel*).⁷

Termín Nový žurnalismus vznikl v roce 1965. Novinář Pete Hamill připravoval pro magazín *Nugget* sloupek s názvem *The New Journalism* o autorech jako Wolfe, Talese nebo Breslin. Ačkoliv nebyl text publikován, označení se ke konci roku 1966 uchytilo.^{8,9}

Nový žurnalismus je charakteristický autorovou účastí na události a jejím následným subjektivním podáním.¹⁰ Stejně jako literární žurnalismus využívá narativních postupů, detailních popisů a dalších beletristických prvků. Hranice mezi Novým a literárním žurnalismem je velice tenká. Určujícím momentem je časové vymezení Nového žurnalismu. Pokud bychom definici dále rozváděli, bylo by možné říct, že Nový žurnalismus je specifický reportážní útvar nesoucí znaky beletrie. Charakteristiku literárního žurnalismu naplňují spíše faktografické romány. Jejich primární funkcí není přinášet nové informace.

Největší popularitu zažívá Nový žurnalismus v letech 1965 až 1970. Poté se postupně ve své ryzí podobě přestává vyskytovat.

V současné době zaznamenává americká literatura pokus o oživení Nového žurnalismu. Názvem i programem se k němu hlásí neorganizovaná skupina amerických novinářů píšících tzv. *Nový Nový žurnalismus* (*The New New Journalism*).¹¹ Používají základní metodu Nového žurnalismu, tedy osobní přítomnost u popisovaných událostí a zároveň vycházejí z metody *muckraking*.¹² Termín *muckrake* definuje publikace

⁷ WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 28 s.

⁸ BEUTTLER, Bill. *Whatever Happened to the New Journalism? (Part 1)* [online]. 2002, 19.4.2009 [cit. 2009-05-20]. Dostupný z WWW: <http://billbeuttler.com/whatever_happened_to_the_new_journalism__11929.htm>.

⁹ WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 17 s.

¹⁰ BECH-KARLSEN J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 95 s.

¹¹ BOYNTON, Robert S. *The New New Journalism* [online]. [2006] [cit. 2009-05-11]. Anglický. Dostupný z WWW: <<http://newnewjournalism.com/about.htm>>.

¹² BOYNTON, Robert S. *The New New Journalism* [online]. [2006] [cit. 2009-05-11]. Anglický. Dostupný z WWW: <<http://newnewjournalism.com/about.htm>>.

Dictionary of Media and Communications jako „hledat a předložit domnělé nebo reálné úpadky a provinění [...]“.¹³

¹³ WEINER, R. *Dictionary of media and communications*. New York: A Webster's New World Book, 1990. 678 s. ISBN: 0-13-969759. 301 s.

2. Nový žurnalismus jako nový žánr

„V šedesátých letech minulého století se skupina amerických novinářů znechucených fetišizací principu objektivity a odmítajících limity, jimiž objektivita (podle jejich přesvědčení) omezovala jejich práci, osvobodila od konvencí profese a začala pěstovat podvratný, „antiobjektivní“ styl, který vešel ve známost jako nová žurnalistika. Hnutí nové žurnalistiky začalo kombinací žurnalistických a literárních metod záměrně podryvat pojem objektivity a dávalo tak najevo, že všechna domněle objektivní svědectví o skutečnosti jsou vysoce subjektivní.“¹⁴

Odborná veřejnost reprezentovaná periodiky *Columbia Journalism Review* nebo *New York Review of Books* nahlížela na Nový žurnalismus s despektem. Označovala jej jako „zprzněnou formu“ nebo „paražurnalismus.“¹⁵

S tímto odmítavým postojem do značné míry souvisí i to, že Nový žurnalismus koresponduje s dobou a prostředím, v němž se vyvíjí a existuje. Je to fenomén americké žurnalistiky druhé poloviny 60. let a počátku 70. let 20. století. Skutečnost, že tento žánr vznikl v USA během bouřlivých 60. let, znovu potvrzuje to, že žurnalistika je zprostředkovaná realita¹⁶ a je zrcadlem společnosti. Existuje několik názorů na to, co přesně je motivem vzniku tohoto žánru.

Jesper Klit, autor publikace *Žurnalistika & Fikce (Journalistik & Fiktion, 1983)*, je toho názoru, že Nový žurnalismus je reakcí na rozpad tradičního způsobu života. Doslova píše, že „vzpoua proti návykům představovala pro novináře pikantní sousta“.¹⁷ Toto tvrzení má ovšem poněkud bulvarizující nádech. Proto se jako poněkud pravděpodobnější jeví úsudek publicisty Frederika Wandrupa, který říká: „Nová forma začala být používána k popsání nekontrolovatelného zmatku, který si v šedesátých letech razil cestu do americké společnosti: Rocková hudba a hippie, válka ve Vietnamu a politické atentáty, vzpoura černochoů a policejní násilí, volnost v oblasti sexu a kosmické rakety – nekonečný řetěz důležitých událostí, které vyžadovaly nový styl.“¹⁸

¹⁴ McNAIR, B. *Sociologie žurnalistiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 182 s. ISBN 80-7178-840-6. 75-76 s.

¹⁵ WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 18 s.

¹⁶ McNAIR, B. *Sociologie žurnalistiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 182 s. ISBN 80-7178-840-6. 16 s.

¹⁷ cit. dle BECH-KARLSEN J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 94 s.

¹⁸ cit. dle BECH-KARLSEN J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 94 s.

Toto tvrzení se slučuje se zmiňovanou skutečností, že žurnalistika v sobě odráží aktuální stav společnosti. Je třeba mít na paměti, že 60. léta v USA byla etapa nabitá sociálními, kulturními a politickými změnami, jak je obecně ve svém citátu obsáhl Frederik Wandrup. Společnost odmítá existující normy chování a sama si vytváří nové. Stejně tak vzniká Nový žurnalismus, protože zavedené a tradiční novinářské postupy nejsou pro tzv. „Nové žurnalisty“ dostačující. S tímto koresponduje skutečnost, že po odeznění neklidné doby se Nový žurnalismus jako aktivně používaný způsob reportování vytrácí.

3. Nový žurnalismus jako žurnalistický žánr

Nový žurnalismus vznikl spojením klasických reportážních postupů a literárních prvků. Vzhledem k převaze reportážních znaků nad literárními je žánrem spadajícím spíše do oblasti žurnalistiky než do literatury. Texty psané v duchu Nového žurnalismu se vyznačují jasně rozpoznatelnými reportážními prvky. *Praktická encyklopedie žurnalistiky* definuje reportáž jako „svědeckou výpověď konkrétního zážitku v písemné, slyšené či vizuální podobě. Spojuje v sobě aktuální informační a názorovou složku, vychází z bezprostředně nezvyklé situace, jíž byl autor většinou osobně přítomen.“¹⁹ Tato definice zároveň odpovídá takřka bezvýhradně i Novému žurnalismu. Sporným bodem může ovšem být zmiňovaná aktuální informační složka. Vzhledem k delšímu časovému úseku potřebnému ke shromáždění výchozího materiálu může někdy novožurnalistická reportáž přinášet pouze sekundární aktualitu chápanou ve smyslu nově objevených souvislostí. Podle jiné definice ovšem „*důraz na bezprostřední aktuálnost není tak silný, je možné hledat „příznaky doby“*“.²⁰

V knize *Být při tom* vyjmenovává Jo Bech-Karlsen několik nejdůležitějších rysů reportáže. Pro úplnost uvádím jejich výčet: vyhledávání a odkrývání (předpokládá autorovu osobní přítomnost), osobní dojem (autentický zážitek autora), volnost ve výběru tématu, mnohostranný pohled (přestože v Novém žurnalismu převládá pohled autora, je věnována pozornost i jiným stranám), pestrost (více rovin reportáže), kompozice, dějovost (vstup přímé řeči), vykreslení prostředí a osob (jeden z nejvýraznějších znaků Nového žurnalismu) a dále pak citový apel.²¹ V novožurnalistických textech jsou tyto znaky jasně sledovatelné. V obou dále analyzovaných knihách, *Kyselinovej test* i *Hell's Angels*, se objevují dokonce všechny zmíněné prvky.

Jedním ze zmiňovaných bodů je osobní dojem autora. Tento je v citované publikaci dále rozváděn takto: „*Reportáž má být hodnotící, analyzující, osobně*

¹⁹ OSVALDOVÁ, B., HALADA J. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. doplněné vyd., Praha: Libri, 2004. 240 s. ISBN 80-7277-108-6. 154 s.

²⁰ BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 15 s.

²¹ BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 28-29 s.

zaujatá.²² U Nového žurnalismu se osobní zaujatost objevuje ve vysoké míře. Osoba novožurnalistického autora do výsledného textu zasahuje velice výrazně, proto Nový žurnalismus boří předpoklady k nestrannosti a objektivitě.

Nový žurnalismus vzniká ve sdělovacích prostředcích, úrodnou půdu nachází především v magazínech a přílohách novin, jako byly například *New York* (nedělní příloha *New York Herald Tribune*), samostatný magazín *The New Yorker*, *Rolling Stone* nebo *Esquire*. Knihy, které ve své práci analyzují, v podstatě navazují na články, které nejprve vyšly ve výrazně kratším rozsahu v magazínech. Wolfův text byl otištěn v periodiku *New York* a Thompsonův v *The Nation*. Zvolená témata poskytla autorům dostatečné množství reportážního materiálu zpracovat je následně do knižní podoby. Toto předpokládá nejen zájem autorů, ale i zainteresovanost společnosti na daném námětu.

Autoři Nového žurnalismu pracují s fakty, která získali za základě osobní přítomnosti u popisovaných událostí nebo důkladnou rešeršní prací. Osobní přítomnost umožňuje použít metodu pozorování nebo interview se zúčastněnými.²³

Nový žurnalismus ale v mnohém přesahuje reportážní metody až do technik dokumentaristických. Jde především o výrazně delší časový úsek, který autor stráví v terénu. Je třeba proniknout do prostředí a částečně se vzdát úlohy nezúčastněného reportéra. Podmínkou je splynout s prostředím natolik, aby zúčastnění jednali přirozeně, bez ohledu na reportéra. Zdálo by se, že díky delšímu časovému úseku poskytuje Nový žurnalismus na první pohled objektivnější vizi skutečnosti. Autor má lepší možnost zkoumat situaci z mnoha různých úhlů (ve srovnání s klasickým reportováním, kde má novinář mnohdy možnost sbírat dojmy v řádu hodin nebo pouze minut.)

Tento závěr ovšem není správný. Objektivita je u Nového žurnalismu narušena osobní zainteresovaností autora. Nový žurnalismus ale nezamýšlí objektivitu simulovat, naopak ji záměrně podrývá, jak je uvedeno v kapitole 2. Ve zkoumaných knihách vystupují autoři sami za sebe (v pasážích, kterým byli osobně přítomni) a hovoří v první osobě, vyjadřují svoje názory a dojmy. Zároveň, díky hlubšímu ponoru do problematiky a většímu rozsahu textu, dávají prostor k vyjádření i jiným zúčastněným stranám. Snaha o jistou vyváženost tedy existuje, ovšem není podmínkou. Paradoxně tím přirozeněji

²² BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 28-29 s.

²³ BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 16 s

a věrohodněji pak mohou novožurnalistické texty působit na čtenáře, i když subjektivní pojetí je jedním ze základních prvků tohoto žánru.

Nový žurnalismus staví na reálném základu podloženém fakty. Získaná výchozí báze je tedy reportážní. Teprve v procesu utváření textu používá beletristických prvků, které jsou podrobněji rozebírány v následující kapitole. Nový žurnalismus v každém případě vyžaduje jistou dávku kreativity a spisovatelského talentu autora. Využívá metody *don't tell it – show it!*²⁴(nevyprávěj to – ukaž to!), kde je kladen důraz na schopnost autora „oživit materiál a přiblížit jej čtenáři“.²⁵

²⁴ BECH-KARLSEN J. *Být přítom.* 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 131 s.

²⁵ BECH-KARLSEN J. *Být přítom.* 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 131 s.

4. Čtyři rysy Nového žurnalismu podle Toma Wolfa

V teoretické stati, která je součástí antologie *Nový žurnalismus (The New Journalism, 1973)* analyzuje Tom Wolfe Nový žurnalismus z různých pohledů. Jako jeden z průkopníků tohoto žánru přibližuje okolnosti jeho vzniku i dobové reakce odborné veřejnosti. Dále se zamýšlí nad základními stavebními kameny, které pomohly vytvořit novou žurnalisticko-literární formu. Definuje čtyři základní prostředky, čerpané především z teoretické báze sociálního realismu. Tyto čtyři body vytvářejí literární přesah z reportážní roviny.

Užívaná terminologie vychází částečně přímo z Thompsonovy stati *Nový žurnalismus*, částečně z knihy *Být přítom* od Jo Bech-Karlsena.

4.1. Scéna za scénou

Nový žurnalismus využívá klasického filmového prostředku: rozdělení příběhu do jednotlivých scén. Autor si celý úsek, který je pro příběh relevantní, rozdělí do scén. Následně scény seřadí, ovšem v jiném časovém sledu. Chronologie tedy není pro Nový žurnalismus nutná. Každá ze scén nese děj, který příběh dále posouvá. Autor se vrací do předchozích úseků, přechází ostrými „stříhy“ z jedné scény do jiné, využívá paralel, podobností či antagonických prvků mezi jednotlivými obrazy. Čtenář tak často sleduje několik různých osudů odvíjejících se ve stejném čase na různých místech.

4.2. Dokonalé dialogy

Využití realistických dialogů, tedy včetně odmlk, zakoktání, znázornění přízvuku, artikulačních nepřesností a prohřešků či lexikálních a fonetických specifík, je dalším znakem Nového žurnalismu. Jeho účelem je vtáhnout čtenáře do děje.²⁶ Čtenáři má přesné zachycení a nezvyklá detailní propracovanost replik poskytovat jakýsi „punc reality,“ protože jeho použití odkazuje na přítomnost autora na místě (v případě Wolfa na přítomnost zprostředkovanou). Díky této podrobnosti zachycených rozhovorů zároveň z velké části odpadá nutnost popisu osob.²⁷ Čtenář si částečný obraz mluvčího utvoří sám na základě detailně propracovaných replik.

²⁶ WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 24 s.

²⁷ BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 101 s.

4.3. Třetí osoba a vnitřní monolog

Noví žurnalisté reportovali z velké části v první osobě. Zároveň pomocí vnitřního monologu osoby přibližovali dojmy dalších účastníků. Účelem je zprostředkovat čtenáři emotivní realitu výjevu způsobem, jakým ji zažívá její účastník.²⁸ Tato metoda byla předmětem kritiky tradičních žurnalistů, kteří nepovažovali vnitřní monolog za prvek patřící do žurnalistiky.²⁹ Ovšem zprostředkování dojmů a prožitků třetí osoby se v Novém žurnalismu nezakládá na fabulaci. Naopak vzniká na základě předchozích rozhovorů s danou osobou. Tom Wolfe o metodě zorného úhlu třetí osoby říká: „*Ukázalo se, že řešení je jasné jako facka: v rozhovoru se jí (osoby, jejíž zorný úhel autor zpracovává) kromě všeho ostatního ptát na její myšlenky a pocity. Takhle jsem to udělal v Elektrickém limonádovém psychedelickém testu [sic] [...] stejně jako Gay Talese v Cti otce svého /Honor Thy Father/.*“³⁰ Gay Talese vypovídá o metodě vnitřního monologu prakticky stejně: „*Když jsem dříve dělal s někým interview, zpravidla jsem se ptal pouze na to, co ona nebo on řekli a dělali v určité situaci. Dnes se zajímám více o to, co si dotyční mysleli.*“³¹

4.4. Symbolické detaily

Posledním rysem Nového žurnalismu je zachycení detailů a jejich následné umístění v textu. Tom Wolfe označuje tyto detaily jako symbolické.³² Dokreslují scénu nebo určité prostředí³³ a zároveň díky svojí symbolické funkci uvozují další skutečnosti. Nejčastěji se užívají jako odkaz na společenskou pozici člověka.³⁴ Díky symbolice detailů a jejich schopnosti uvozovat širší skutečnosti se nejedná o pouhý popis.

Co se týče použití detailů jako metody Nového žurnalismu, uvedme poznámku norského žurnalisty Jo Bech-Karlsena, autora již citované knihy *Být přítom*.

²⁸ WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 24 s.

²⁹ BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 102 s.

³⁰ WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 24 s.

³¹ BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 102 s.

³² WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 24 s.

³³ BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 102 s.

³⁴ WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 24 s.

V kapitole věnované čtyřem rysům Nového žurnalismu dodává: „*Výběr detailů se musí provést s ohledem na záměr, jinak popis sklouzne z cesty a nebude zajímavý.*“³⁵ Jakkoliv se tato poznámka může zdát samozřejmá, je nezbytné ji uvést, aby nedocházelo k mylnému dojmu, že tato metoda spočívá v přidání náhodných detailů do již existujícího textu.

Z vyjmenovaných kritérií lze vyvodit, že vlastnímu psaní v duchu Nového žurnalismu předchází dlouhodobá rešeršní práce a sbírání materiálu. „[Noví žurnalisté] *Museli nasbírat všechnen materiál, za kterým šel i konvenční žurnalista – ale pak pokračovat. Zdálo se, že nejdůležitější bylo být tam, kde se odehrávají dramatické výjevy, získat dialog, gesta, výraz ve tváři, detaily prostředí. Představou bylo podat úplný objektivní popis plus něco, za čím se čtenář zatím vždycky musel obracet k románu nebo povídce; a to subjektivní či emotivní život postav.*“³⁶

³⁵ BECH-KARLSEN, J. *Být přítom.* 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 102 s.

³⁶ WOLFE, T. *Nový žurnalismus.* Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 16 s.

5. Výstavba reportáže v duchu Nového žurnalismu

Čtyři rysy Nového žurnalismu uvedené v předchozí kapitole vycházejí z odborné stati Toma Wolfa *Nový žurnalismus*, publikované ve stejnojmenné antologii, kde jsou uvedeny jako výčet prvků. Ovšem výstavba reportáže probíhá hierarchicky, stejně jako jakýkoliv jiný komplikovaný proces. Uvedené prvky jsem proto seřadila do víceúrovňového grafu, který sleduje prvky Nového žurnalismu při výstavbě reportáže.

Než můžeme přistoupit k řazení zmiňovaných bodů, je třeba zvážit i předcházející procesy jako výběr tématu, sběr materiálu a jeho následnou selekci. Při výběru tématu hraje významnou roli autor a jeho osobní preference. Výběr tématu by měl být proveden zároveň s ohledem na ochotu publika látku přijmout. U Nového žurnalismu, kde je přítomnost autora u děje klíčová, nelze opomenout ani praktickou stránku věci, tedy realizovatelnost autorovy účasti.

Výběru tématu následuje sběr materiálu. Noví žurnalisté sbírali materiál přímo v terénu. Využívali metod investigace, výzkumu a rozhovorů s lidmi.³⁷ Jiným možným postupem získávání materiálu je technika zpětné rešerše, která do určité míry nahrazuje autorovu osobní přítomnost.

Následně je nutné ze shromážděných podkladů vybrat relevantní materiál s ohledem na záměr reportáže.

Pak lze možné přikročit k rozboru znaků Nového žurnalismu zmiňovaných v předchozí kapitole. Základ představují dokonalé dialogy a/nebo vnitřní monology třetí osoby. Díky nim je naznačena vysoká míra přítomnosti autora u děje, je-li schopen natolik přesně interpretovat, či dokonce tlumočit rozmluvy (v tomto případě myšleno jak monology, tak dialogy).

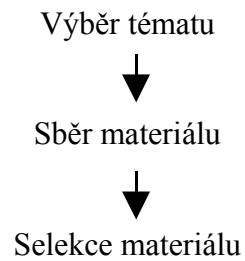
Dalším krokem je doplnění textu o symbolicky významné detaily, které mají velký význam pro navození autentického dojmu. Použití detailů je zároveň důležité pro finální dotvoření scén.

Takto vzniklé scény jsou seřazeny tak, aby byly schopny vyprávět příběh. Byť nejsou scény řazeny chronologicky, je mezi nimi samozřejmá určitá provázanost.

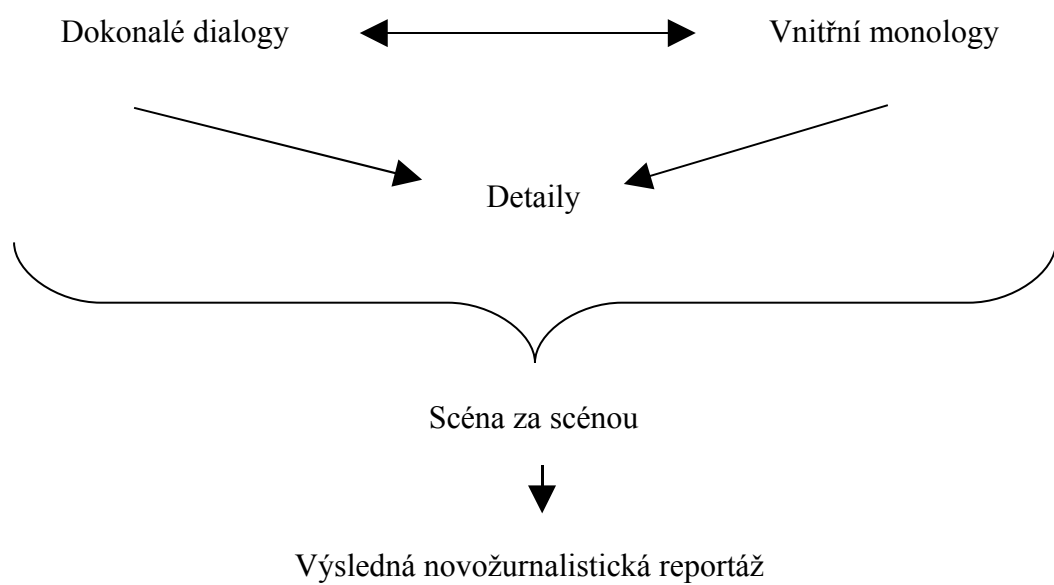
³⁷ BECH-KARLSEN, J. *Byt přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 101 s.

Graficky vyjádřeno vypadá schéma takto:

Předstupně:

Vlastní výstavba reportáže:

V tomto grafu je vyjádřena předpokládaná posloupnost a návaznost mezi jednotlivými fázemi novožurnalistické reportáže. Graf vznikl na základě zpětného rozboru novožurnalistických textů a zohledňuje všechny prvky popsané Wolfem ve stati *Nový žurnalismus*. Přítomnost jednoho uvedeného aspektu zároveň nepodmiňuje existenci jiného, prvky se tedy mohou v textu vyskytovat i odděleně jeden bez druhého (viz kapitolu 8.3).

Tento graf není šablonou pro vytvoření novožurnalistického textu. Naznačuje ovšem určitou podmíněnost jednotlivých prvků, především z hlediska jejich reálného základu. Právě proto je toto schéma funkční pro Nový žurnalismus, neboť vychází z faktografické báze.

Autor, který byl svědkem rozhovoru, snadno obohatí promluvy o reálné detaily, které s rozhovorem souvisely. Zpětný postup je ovšem výrazně komplikovanější. Pokud autor postřehl několik detailů, nemůže je použít jako výchozí prvek a postavit na nich rozhovor. Pak by se již nepohyboval na reálném základě. V případě, že detaily připomenou autorovi skutečně zažitý rozhovor a začne jej zpracovávat, ocitá se v grafu o úroveň výše (v rovině dokonalých dialogů/vnitřních monologů) a detaily doplňuje až do více či méně zpracovaného rozhovoru.

Svislý směr čtení grafu sleduje linii plynutí času. Je samozřejmé, že proces tvorby reportáže probíhá u každého autora do jisté míry jako individuální, organický a komplexní proces. Navíc má autor možnost vracet se v textu a jednotlivé části dodatečně upravovat.

6. Noví žurnalisté Tom Wolfe a Hunter S. Thompson

6.1. Tom Wolfe: Stručný životopis a bibliografie

Thomas Kennerly Wolfe Jr. se narodil 2. března 1931 v Richmondu ve Virginii. Vystudoval Washington and Lee University a v roce 1957 získal doktorandský titul na Yale University, kde se specializoval na americká studia. Roku 1978 se Tom Wolfe oženil s uměleckou ředitelkou *Harpers's magazine* Sheilou Berger, s níž má dvě děti, Alexandru a Thomase. V současné době žije v New York City.³⁸

Hned po studiích začal Wolfe svoji novinářskou kariéru. Psal pro *Springfield (Massachusetts) Union*, poté pracoval jako korespondent *The Washington Post* pro latinskou Ameriku. Později se stal reportérem *New York Herald Tribune* a zároveň působil jako člen redakce magazínu *New York*, nedělní přílohy *New York Herald Tribune*. Přispíval mimo jiné také do magazínů *Esquire* a později *Rolling Stone*. Jeho články ze 60. let v sobě již nesly prvky Nového žurnalismu. V roce 1965 vyšla Wolfova první kniha *The Kandy-Kolored Tangerine-Flake Streamline Baby* (1965), která byla výběrem z jeho publikovaných textů. Další eseje a články vyšly pod názvem *The Pump House Gang* (1968) ve stejný den jako kniha *The Electric Kool-Aid Acid Test* (1968). V této knize zachytil Wolfe život komunity Merry Pranksters a jejich vůdce Kena Keseyho. Čtvrtá Wolfova kniha byla pojmenována *Radical Chic & Mau-Mauing the Flak Catchers* (1970). Byly zde otištěny dvě povídky publikované v magazínu *New York* zpracovávající téma rasových nepokojů. V roce 1973 vyšla antologie *The New Journalism* (1973), která obsahuje stejnojmennou Wolfovu teoretickou stat'. Následovala kritika umění, především pop artu, *The Painted World* (1975), a dále třetí soubor novožurnalistických esejů *Mauve Gloves & Madmen, Clutter & Vine* (1976). O dva roky později byla publikována kniha *The Right Stuff* (1979) referující o astronautech. Výběr z výtvarné činnosti Toma Wolfa (malby a kresby) vyšel pod názvem *In our Time* (1980). O rok později se na trhu objevila druhá kniha věnující se umění *From Bauhaus to Our House* (1981). Výběr dvaceti nejznámějších statí vyšel pod názvem *The Purple Decades: Reader* (1982). Zatím posledním dílem s označením

³⁸ *About Tom Wolfe* [online]. nevedeno [cit. 2009-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.tomwolfe.com/bio.html>>.

non-fiction je *Hooking up* (2000), průřez esejů dříve publikovaných v různých magazínech, z nichž nejmladší pochází z roku 1965.

Mezi knihy nezakládající se na reálné bázi se řadí *The Bonfire of the Vanities* (1987). Jde o povídku, která vycházela každé dva týdny na pokračování v časopisu *Rolling Stone*. V knižní podobě se dva měsíce udržela na první příčce bestsellerů. Rozsáhlý román z roku 1998 *A Man in Full* (1998) vypráví o dvou rozdílných mužích, lišících se jak věkově, tak sociálním statusem. Poslední publikovanou knihou Toma Wolfa je *I am Charlotte Simmons* (2005), román řešící sexuální a majetkové poměry ve studentské univerzitní komunitě.

6.2. Hunter S. Thompson: Stručný životopis a bibliografie

Hunter Stockton Thompson se narodil 18. července 1937 v Louisville v Kentucky. Pro jeho kariéru se stala zlomovou kniha *Hell's Angels*, která vyšla v roce 1966 a následně kniha *Fear and Loathing in Las Vegas* z roku 1972. Zde rozvinul literární-žurnalistický směr, který vytvořil, tzv. *Gonzo žurnalismus* (viz kapitolu 6.3). Hunter S. Thompson byl dvakrát ženatý. Poprvé se oženil se Sandrou Dawn Conklin v roce 1963. Narodil se jim syn Juan Fitzgerald Thompson. Manželé se rozvedli v roce 1980. V roce 2003 si Thompson bere svoji dlouholetou asistentkou Anitu Bejmuk. Žili spolu až do 20. února 2005, kdy Hunter S. Thompson spáchal sebevraždu na své Soví farmě v Aspenu v Coloradu.³⁹

Po střední škole se Thompson stal členem amerického letectva, kde působil jako sportovní redaktor. Poté se přestěhoval do New Yorku. Pracoval jako poslíček v *The Time* a jako reportér pro *The Middletown Daily Record*. V roce 1960 se přestěhoval do Portorika, aby zastával post sportovního redaktora časopisu *El Sportivo*. Zároveň byl dopisovatelem pro *New York Herald Tribune*. Po návratu do Ameriky napsal Thompson dodnes nevydaný román *Prince Jellyfish* a *The Rum Diary*, který vyšel až v roce 1998.

Od roku 1962 pracoval Thompson jako dopisovatel v Brazílii pro *National Observer*. V roce 1965 dostal nabídku od *The Nation* napsat článek o kalifornském motocyklovém gangu Hell's Angels. Ten vyšel v květnu 1965 pod názvem *Motorcycle Gangs: Losers and Outsiders*.⁴⁰ Na základě tohoto článku dostal Thompson nabídku napsat na stejné téma knihu. Následujících osmnáct měsíců strávil mezi Hell's Angels. Kniha *Hell's Angels: The Strange and Terrible Saga of the Outlaw Motorcycle Gangs* (1966) byla publikována v roce 1966. Díky úspěchu knihy získal Thompson možnost přispívat do magazínů jako *The New York Times Magazine* nebo *Esquire*. Pracoval jako novinář na volné noze a v roce 1972 publikoval knihu *Fear and Loathing in Las Vegas: A Savage Journey to the Heart of the American Dream* (1972). Děj mapuje zážitky z Thompsonovy cesty na pouštní motoristický závod Mint 400. Kniha

³⁹ KLEIN, Joe. Forever Weird. *The New York Times* [online]. 2007 [cit. 2009-05-20]. Dostupný z WWW: <http://www.nytimes.com/2007/11/18/books/review/Klein-t.html?_r=2>. ISSN 0362-4331.

⁴⁰ THOMPSON, Hunter S. The Motorcycle Gangs : Loosers and Outsiders. *The Nation* [online]. 1965, vol. 1. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.thenation.com/doc/19650517/thompson>>. ISSN 0027-8378.

Fear and Loathing in Las Vegas byla napsána zvláštním stylem, který Thompson později rozvíjel a vytvořil tak nový styl tzv. Gonzo žurnalismus (viz kapitolu 6.3).

V roce 1972 psal Thompson pro *Rolling Stone* články o prezidentské kampani doprovázející volební klání mezi Richardem Nixonem a Georgem McGovernem. Texty vycházejí v knize *Fear and Loathing on the Campaign Trail '72* (1973) na začátku roku 1973. Název Thompsonova stylu Gonzo žurnalismus se objevil v titulu knihy *Gonzo Papers, Vol. 1: The Great Shark Hunt: Strange Tales from a Strange Time* (1979). Kniha chronologicky mapuje články od počátku Thompsonovy novinářské činnosti. O čtyři roky později vyšla kniha *The Curse of Lono* (1983), ke které Thompson sbíral materiál při pobytu na Havaji. Knihu *The Curse of Lono* doprovází charakteristické ilustrace Ralpa Stedmana. První Thompsonův román *The Rum Diary* (1998), se v knižní podobě objevil až v roce 1998. Sto sloupků publikovaných v magazínu *The San Francisco Examiner* vyšlo v rovněž roce 1998 v knize *Gonzo Papers, Vol. 2: Generation of Swine: Tales of Shame and Degradation in the '80s* (1988). Dva roky na to byl publikován další výbor článků *Gonzo Papers, Vol. 3: Songs of the Doomed: More Notes on the Death of the American Dream* (1990). Kniha *Screw-jack: and other stories* (2000) obsahuje tři povídky. Výbor z publikovaných článků a více či méně osobních faxů mapujících zvolení Billa Clintona prezidentem Spojených států vyšel pod názvem *Better Than Sex: Confessions of a Political Junkie* (1994). V roce 1997 byly publikovány dva svazky Thompsonových dopisů. První *The Fear and Loathing Letters, Vol. 1: The Proud Highway: The Saga of a Desperate Southern Gentleman 1955–1967* (1997) a druhý *The Fear and Loathing Letters, Vol. 2: Fear and Loathing in America: The Brutal Odyssey of an Outlaw Journalist 1968–1976* (1997). Kniha *Kingdom of Fear: Loathsome Secrets of a Star-Crossed Child in the Final Days of the American Century* (2003) zpracovává Thompsonovy zážitky z americké invaze do Grenady. Vybrané články z let 2000–2003 obsahuje kniha *Hey Rube: Blood Sport, the Bush Doctrine, and the Downward Spiral of Dumbness Modern History from the Sports Desk* (2004). Po autorově smrti vyšla kniha autorských fotografií Huntera S. Thompsona pod názvem *GONZO: Photographs By Hunter S. Thompson* (2006).

6.3. Gonzo žurnalismus

„Účelem gonzo žurnalismu je vytvořit brutálně upřímný nebo vysoce subjektivní novinářský počin, založený na reálné události zkušeného reportéra pišícího zevnitř.“⁴¹ Gonzo žurnalismus tedy výrazně podřívá objektivitu především silnou angažovaností osoby autora v ději. Ten se může stát dokonce jednou z hlavních postav reportáže. Martin Hirst definuje Gonzo žurnalismus jako „extrémní verzi Nového žurnalismu. Může být kategorizován jako jeho podžánr.“⁴² Výrazné znaky Gonzo žurnalismu najdeme v Thompsonově reportáži *The Kentucky Derby is Decadent and Depraved* (1970), která vyšla v měsíčníku *Scalan's Monthly*. Thompson popisuje vznik reportáže následovně: „Nakonec jsem začal prostě vytrhávat stránky z poznámkových sešitů, protože si píšu poznámky neustále [...] a tyhle byly čitelné. Ale bylo těžké nacpat je do telekopírky. [...] Myslím, že jsem zavolał Hincklemu do San Franciska a zeptal se ho, jestli chce ještě nějaké stránky a on řekl: „Jasně. Je to skvělá věc... skvělá.““⁴³

Z uvedeného citátu je jasné, že výsledný článek musel být ryze subjektivním záznamem Thompsonových dojmů a myšlenek. Thompson dodává, že tento text byl ve *Scalan's Monthly* otištěn „slovo od slova“.⁴⁴

Termín Gonzo žurnalismus vytvořil novinář a Thompsonův přítel Bill Cardoso. Poté, co vyšla reportáž *The Kentucky Derby is Decadent and Depraved*, dostal Thompson od Cardosa dopis s poznámkou „To byl čistý Gonzo žurnalismus!“⁴⁵

⁴¹ *What is Gonzo Journalism?* [online]. 2003 [cit. 2009-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.wisegeek.com/what-is-gonzo-journalism.htm>>.

⁴² HIRST, Martin. *What is Gonzo? : The etymology of an urban legend*. [s.l.], 2004. 16 s. University of Queensland, School of Journalism & Communication. Neuvedeno. Dostupný z WWW: <http://espace.library.uq.edu.au/eserv/UQ:10764/mhirst_gonzo.pdf>. 3 s.

⁴³ BEEF, T. *Conversations with Hunter S. Thompson*. Mississipi: University Press, 2008. 211 s. ISBN 9781934110775. 46 s.

⁴⁴ BEEF, T. *Conversations with Hunter S. Thompson*. Mississipi: University Press, 2008. 211 s. ISBN 9781934110775. 46 s.

⁴⁵ HIRST, Martin. *What is Gonzo? : The etymology of an urban legend*. [s.l.], 2004. 16 s. University of Queensland, School of Journalism & Communication. Neuvedeno. Dostupný z WWW: <http://espace.library.uq.edu.au/eserv/UQ:10764/mhirst_gonzo.pdf>. 5 s.

Výraz Gonzo nemá jasný etymologický základ. Pravděpodobně vychází z pojmu *gonzeaux*, což je slovo údajně pocházející z kanadské francouzštiny.⁴⁶ „Gonzo“ má vyjadřovat něco bláznivého a bizarního.

V Thompsonově knize *Fear and Loathing in Las Vegas* (1972) se dokonce objevuje postava nazvaná Dr. Gonzo. Ta je inspirovaná Oscarem Zeta Acostou, Thompsonovým právním zástupcem a přítelem.

⁴⁶ HIRST, Martin. *What is Gonzo? : The etymology of an urban legend*. [s.l.], 2004. 16 s. University of Queensland, School of Journalism & Communication. Neuvedeno. Dostupný z WWW: <http://espace.library.uq.edu.au/eserv/UQ:10764/mhirst_gonzo.pdf>. 5 s.

7. Rozbor knihy *Kyselinovej test*

7.1. Obsah

Dílo specifickým způsobem mapuje etapu života Kena Keseyho a skupiny jeho přívrženců nazývané Merry Pranksters.

V úvodní kapitole se žurnalista Tom Wolfe poprvé setkává s Kenem Keseyem těsně před tím, než je Kesey podmíněčně propuštěn z vězení. V časovém rámci zachyceném v knize je tato událost jednou z nejmladších. První dvě kapitoly obsahují množství detailních popisných pasáží ze života Merry Pranksters, kterému byl Wolfe osobně přítomen. Ve třetí kapitole proniká Wolfe k Merry Pranksters hlouběji, popisuje každodenní náplň jejich života a náznakově i jejich mentalitu. Následující kapitola se odehrává o několik let dříve a sleduje významné milníky v životě Kena Keseyho. Od páté kapitoly, která se odehrává opět v minulosti v roce 1964, sleduje Wolfe Keseyho a komunitu Merry Pranksters chronologicky, pomíneme-li přechody mezi jednotlivými scénami typické pro Nový žurnalismus (viz kapitolu 4). Zachycuje jejich cestu autobusem po Americe, Keseyho zatčení a jeho útěk do Mexika.

7.2. Metoda

„Pokusil jsem se nejen o vyličení toho, co Pranksteři dělali, ale taky o znovuvytvoření vnitřní atmosféry či subjektivní reality toho všeho. Myslím, že bez tohohle všeho není jejich dobrodružství možné pochopit. Veškeré události, podrobnosti a rozhovory, které jsem tu zaznamenal, jsem buď sám viděl a slyšel, anebo mi je vyprávěli lidé, kteří u toho byli, anebo jsou to věci, které byly zaznamenány na páskách nebo na filmu nebo písemně. [...] Pranksteři zaznamenali mnohé ze svých vlastních dějin v pranksterských archivech ve formě pásků, deníků, dopisů, fotografií a čtyřicetihodinového filmu o výpravě v autobuse.“⁴⁷

⁴⁷ WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 539 s.

7.3. Rysy Nového žurnalismu v knize *Kyselinovej test*

Všechny prvky, které Tom Wolfe ve stati *Nový žurnalismus* vyjmenovává jako charakteristické, jsou v textu velmi dobře rozpoznatelné a sledovatelné. Existuje však ještě jeden aspekt, který není v předchozím výčtu uveden. Tom Wolfe na něj ve stati *Nový žurnalismus* upozorňuje, nezahrnuje jej však do znaků obecně přisuzovaných Novému žurnalismu. Jedná se o nadužívání a gramaticky neodůvodnitelnou aplikaci interpunkčních znamének do textu. Toto specifikum má ovšem svoji funkci. Narušuje plynulý tok textu a vytváří efekt určitého pozastavení děje. Z tohoto hlediska plní obdobnou funkci, jako přechody mezi jednotlivými scénami.

Text knihy *Kyselinovej test* hodnotím z hlediska prvků zmíněných ve stati *Nový žurnalismus*. Uvádím vždy výňatek z knihy, který rozebírám podle daného kritéria.

7.3.1. Scéna za scénou

Rozdělení děje do jednotlivých scén charakterizuje většinu textu. Nejméně zřetelný je jev v prvních dvou kapitolách. Koncepce rozdělení obrazů neprobíhá vždy stejně. Je možné sledovat tři způsoby, jakými Wolfe mezi jednotlivými scénami přechází.

Skoky mezi scénami

Zatímco Horlivec nonšalantně odkluše do černého poledne, a jim zbyde než pozorovat jeho černé pozadí a černou prdel jeho koně, jak mizí za kopcem, aby na své křižácké výpravě navštívil... a zapojil... další městečko.

...ano...

„Jo, dneska jsme vážně sesynchronizovaný.“

- a přirozeně, každý v tomhle stanu se podívá na Keseyho a zapřemítá. Jaký je jeho film? No dobrá, mohli byste ho pro začátek nazvat Randle McMurphy. McMurphy, který všechny popichuje, ukecává a vede k tomu, aby si pro sebe vybrali nějaký lepší film, začali trochu žít, vytáhli konečně prdel z toho pohodlného zasmrádlého přístavu. Strašná fůra věcí se ti přihodí, kámo, tam, ve Městě na okraji. Ale nesmíš se zastavit ani tam -

- a všechny tyhle věci nás odvádějí od současnosti, říká Kesey, od našeho vlastního světa, naší vlastní skutečnosti, a dokud nedokážem proniknout do svého vlastního světa, tak ho nedokážem ovládat.⁴⁸

V uvedeném textu sledujeme několik rovin příběhu. První je obraz odcházejícího člověka přerušeny přímou řečí. Následující část se odehrává v myšlenkách Kena Keseyho. Kesey tento myšlenkový svět označuje jako „film“⁴⁹, osobní vizi sebe samotného. V tomto konkrétním případě vystupuje Kesey jako McMurphy, hlavní postava z jeho románu *Přelet nad kukaččím hnízdem (One Flew Over the Cuckoo's Nest, 1962)*. Ve třetí části ukázky odsazené na novém řádku Kesey skutečně promlouvá ke svým společníkům.

Skoky mezi jednotlivými scénami se objevují často bez jakéhokoliv výrazného předělu (zde například vložená přímá řeč nespécifikovaného mluvčího nebo pouhé odsazení na nový řádek). Autor často popisuje situaci z pohledu kolektivního sdíleného vědomí jednotlivých aktérů a následně na ni nahlíží z pohledu třetí osoby. Tak docílí efektního kontrastu mezi vizí aktéra a vizí nezaujatého pozorovatele. Časté střídání scén je pro čtenáře náročnou technikou a znesnadňuje orientaci v ději.

Víceúrovňová retrospektiva

Pro demonstraci v textu je třeba rozsáhlejší ukázka, proto odkazuji na kapitulu 4 *Co si myslíte o mém Buddhovi?*⁵⁰ v knize *Kyselinovej test*, která sleduje výrazné události v životě Kena Keseyho.

Autor využívá víceúrovňové retrospektivy tak, že sleduje výraznou dějovou linii, ze které opakovaně odbočuje do minulosti. K této základní linii se vždy důsledně vrátí. V uváděné kapitole je základní dějovou linkou etapa Keseyho života v ulici Perry Lane. Z hlavního chronologického toku událostí autor plynule přejde do minulosti a popisuje Keseyho předcházející vysokoškolskou kariéru. Následně se opět vrátí k hlavní dějové linii. Tu opouští a věnuje se několika pasážím z Keseyho dětství. Ani při sledování výhradně hlavní dějové linie nepostupuje Wolfe chronologicky. Vrací se v čase, ale již jen v řádu měsíců.

⁴⁸ WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 192-193 s.

⁴⁹ WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 190 s.

⁵⁰ WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 42-71 s.

Předznamenávání scén

Jmenovala se Carolyn Adamsová, ale okamžitě se z ní stala Mountain Girl. Pokud vím, nikdo jí potom už jinak neřekl, dokud se do toho nevložíla policie se svoji oficiální mluvou, ale to bylo až o devět měsíců později, když ona a dalších jedenáct Pranksterů... Do Keseyho domu přivedl Mountain Girl Cassidy. Pracovala jako zubní laborantka v Palo Altu.⁵¹

U klasické chronologické kompozici textu by po naznačené události následovalo líčení popisu kritického činu a vyústilo by v zatčení policií. Wolfe tuto scénu pouze naznačí a vloží ji do textu až o několik kapitol později. Použitím tohoto prostředku autor účinně zvyšuje dějové napětí.

7.3.2. Dokonalé dialogy

„Kaliforný!“ pronese Kesey s tím nejpitomějším venkovanským přízvukem. „Jo,“ řekne Stone. „Vezu tohohle chlapíka“ – Keseyho – „do Kalifornie, aby se podíval na východ slunce. V životě východ slunce neviděl.“ „Jau!“ řekne Kesey, „utahuješ si ze mě. Žádný slunce přece nevychází.“ „Přece bych si z tebe nedělal srandu,“ řekne Stone. „Slunce vychází a ty to uvidíš.“ Připadá mu to zvláštní, že se s Keseym veze v taxíku mexickou divočinou, za začouzeným okýnkem. „Jauuu!“ řekne Kesey. Ten kluk mezitím mlčí jak ryba. „Nelžu!“ řekne Stone. „Podívej se támhle. Támhle je to slunce!“ „Jó, jóó, panebože, měl jsi pravdu, támhle je, to slunce! Ježíšimarjá, vždyť ono vy-y-y-yplňuje celou oblohu! Ono o-o-o-osvětluje tohle údolí. Ono zá-á-á-ří na oceán!“⁵²

Výpovědní hodnota uvedeného rozhovoru je minimální. Pro celkové vyznění díla má výrazně vyšší přínos jeho forma. Detailní přepis rozhovorů včetně zakoktání nebo zmínky o přízvuku zajišťuje jednak dynamiku příběhu⁵³ a zároveň částečně zastává popisnou funkci. Wolfe používá detailně rozpracovaných dialogů velmi často.

⁵¹ WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 169 s.

⁵² WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 418-419 s.

⁵³ BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 101 s.

Tento prvek do značné míry souvisí s jeho metodou práce. Merry Pranksters své rozhovory často zaznamenávali na pásky, které poté Wolfovi zapůjčili (viz kapitolu 7.2).

7.3.3. Třetí osoba a vnitřní monolog

Zdá se, že se sluchátka v jednom kuse zvětšují, teď už jsou to obrovité vycpané mušle, které se chystají obalit celou jeho hlavu, jeho obličej, jeho nos – přemáhají ho zvuky tropického šílenství, jako by tohle všechno mělo skončit hned tady, uvnitř téhle vycpané zeměkoule – panika – vyskočí z té sedačky, vyrazí vpřed se sluchátky stále přidrátovanými k lebce, pak je z hlavy serve a vyběhne z autobusu – v odpoledním slunci jsou všude kolem Pranksteři v červenobíle pruhovaných košilích. Babbs má právě moc a režiruje tenhle film a zrovna se chystá cosi natočit – Kyselinového pištce. Sandy se rozhlédne kolem sebe. Nikomu to nemůže říct, že si vzal kyselinu úplně sám a začíná to být pěkně blbý trip, nedokáže s tímhle vyjít všem ostatním na oči... Zaběhne do domu, stěny skáčou až strašně blízko k němu a všechny úhly jsou nějak divně zalomené, jako by se každou chvíli měly zhroutit. Jane Burtonová sedí sama v domě, je jí na blití. Jane je jediná osoba, který to může říct.

„Jane,“ řekne, „vzal jsem trochu kyseliny... a je to fakt divný...“ Ale mluvení mu způsobuje hrozné obtíže...⁵⁴

Metoda použití vnitřního monologu se setkala s kritikou tradičních žurnalistů. Wolfe ji obhájí jako metodu s faktografickým základem, neboť je postavená na rozhovorech s aktéry.

V uvedeném textu je popsán halucinační zážitek po požití drogy LSD jedním členem Merry Pranksters Sandy Lehmann-Hauptem. V knize *Kyselinovej test* Wolfe tento vnitřní monolog popisuje detailně na šesti stranách. Sandy Lehmann-Haupt je v *Poznámce autora* v knize *Kyselinovej test* zmíněn jako ten, který „mi vylíčil své pranksterské dobrodružství se všemi podrobnostmi“.⁵⁵ Tato poznámka je v souladu

⁵⁴ WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 418-419 s. 122 s.

⁵⁵ WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 418-419 s. 540 s.

s teoretickou statí *Nový žurnalismus*,⁵⁶ kde Wolfe uvádí metodu rozhovoru jako základ pro použití vnitřního monologu třetí osoby.

7.3.4. Symbolické detaily

*O padesát metrů dál, na druhé straně pobřežní stanice, je Krysí přístřešek; je to továrna na dětskou krupičku; jo; obydlená Babbsem, Gretchen Fetchin a Babbsovými dětmi; je to podivná budova, ve které už žádná dětská krupička nezbyla, jen lesklé kachlíky. Všichni jsou úplně zpitoměli a zabředli jak mouchy v těchhle pětáctyřicetistupňových manzanillských hlenech, zatímco to tady všechno strašlivě zasmradil rudý příliv; Hagen má nohu v gypsu; Julius Karpin z Berkley, nejdrsnější feťák Západu, co patří k pranksterským vnějším kruhům, má taky nohu v gypsu. Ale právě proto si přece Manzanillo vybrali; je opuštěné, v létě je tu jen málo Američanů, nepovede tudy hlavní turistický tah; je to bezpečný ostrůvek v poušti. Jsou tu jako trosečníci v znervóznělém městečku; žádné cesty nevedou na sever a žádné cesty nevedou na jih; jediná možnost, jak se dostat zpátky do zbytku světa je strávit devět nebo deset pekelných hodin v autobuse do Guadalajary; ve dne není možný vylézt a zabývat se čímkoli, to kvůli vedru; v noci není možný vylézt, to kvůli komárům; džungle za Krysím příbytkem je hnusně špinavá, jsou tam kokosové palmy a všechny možné džunglové sračky; celý tělo vás svrbí jak třísla plný filcek; je tu všemožnej hnusnej exotickéj hmyz; hotovej ráj zanícejech komářích štípanců; a k tomu všemu sem ještě z prachu venku lezou štíři a připomínaj humry, právě tak jako filcky připomínaj kraby.*⁵⁷

V tomto úryvku zastávají detaily symbolickou funkci, jak ji popisuje Wolfe (viz kapitolu 4.4). Text zabíhá do nejrůznějších aspektů a oslovuje většinu smyslů. Autor využívá některé detaily jako substituci popisu. Například štíři lezoucí do místností z venkovního prachu nahrazují poznámku o trvajícím suchu a nevalnou úroveň ubytování, zanícená komáří štípnutí ukazují na nedostatek hygieny a přemíru hmyzu.

⁵⁶ WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792. 24 s.

⁵⁷ WOLFE, T. *Kyselínovej test*. 1. vyd. Praha: Maťa, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 418-419 s.

7.3.5. Vizuální stránka textu

Knihy Toma Wolfa *Kyselinovej test* je kromě zmíněných aspektů charakteristická i určitým vizuálním ztvárněním textu. V knize *Kyselinovej test* lze vyzorovat několik vizuálních prvků.

Básně

Mile

Mile

Mile

Mile

Mile

Mile

Mile

na té dobré vegetaci

z Morrisových sadů a máš vize, vidíš

Tváře

Tváře

Tváře

Tváře

Tváře

Tváře

Tváře

samej tváře, co se ti objevujou pod

vičky, tváře, které jsi nikdy neviděl, dokonalé a s průsvitnými lícními kostmi, s těhotnýma očima, s provazčitými vousy, a z ničehonic je tu: Náčelník Brodmen.⁵⁸

Wolfe vkládá do textu básně. Jde buď o autentický záznam básnické tvorby Merry Pranksters, nebo je jejich autorem Wolfe. Objevují se nejčastěji na začátku kapitol, kde navozují atmosféru, případně shrnují předchozí děj. Méně obvykle jsou umístěny v souvislém textu.

⁵⁸ WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 62 s.

8. Rozbor knihy *Hell's Angels*

8.1. Obsah

Kniha sleduje výsek událostí odehrávajících se kolem motocyklového gangu *Hell's Angels* v letech 1964–1966. Autor se zabývá především významnými událostmi, např. hromadnými výjezdy *Hell's Angels*. Pasáže, které čtenáře blíže seznamují s životním stylem *Hell's Angels*, mají mnohdy analytický přesah. Thompson rozebírá symboliku tetování *Hell's Angels*,⁶² technickou specifikaci motorek⁶³ nebo přibližuje jejich kulturně-sociální zázemí.⁶⁴

Děj začíná každoroční tradiční jízdou na Svátek práce. V tuhle chvíli jsou *Hell's Angels* jedním z několika motocyklových gangů, které se v poválečném období ve Spojených státech formovaly. V cílovém městě dojde ke hromadnému znásilnění dvou dívek členy *Hell's Angels*. Událost je okamžitě medializována a *Hell's Angels* se stávají obecně známým pojmem. Ve třetí kapitole do děje vstupuje Hunter S. Thompson. S *Hell's Angels* absolvuje jízdu na Den nezávislosti. Přestože se *Hell's Angels* snaží o její utajení, opět se těší velkému zájmu médií a veřejnosti. Ve stejném roce proběhne setkání dvou nonkonformních skupin *Hell's Angels* a *Merry Pranksters* v domě u Kena Keseyho. Dalším významným momentem je útok *Hell's Angels* na shromáždění protestující proti válce ve Vietnamu na podzim roku 1965. Kniha končí dramatickou událostí, kdy se Thompson dostává s *Hell's Angels* do fyzického konfliktu.

⁶² THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6. 171 s.

⁶³ THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6. 142 s.

⁶⁴ THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6. 228 s.

8.2. Metoda

Osobní přítomnost u události je pro Thompsona základním předpokladem pro reportážní práci. „*Pro mě je naprosto bezpodmínečné být součástí příběhu. Jedině tak se začnu o celou věc zajímat.*“⁶⁵ Pro Thompsona je charakteristická vysoká míra osobní zainteresovanost na reportáži. Peter O. Whitmer v knize *Conversations with Hunter S. Thompson* (2008) uvádí, že Thompson si v jedné chvíli již nebyl jistý, zda ještě „*pořád zkoumá Hell's Angels, nebo už je jimi pomalu absorbován.*“⁶⁶

8.3. Rysy Nového žurnalismu v knize *Hell's Angels*

Knih *Hell's Angels* formálně zcela neodpovídá všem bodům typickým pro Nový žurnalismus, které Tom Wolfe formuloval ve stati *Nový žurnalismus*. Thompson nevyužívá dokonalých dialogů a vnitřního monologu třetí osoby. Tato odchylka od teoretické báze ovšem není nepředvídatelná. Wolfova stat' vyšla v roce 1973 a autor v ní vychází především z vlastních textů. Zpětnou analýzou tak zobecňuje postupy sobě vlastní. Wolfe nicméně zařadil ukázkou z knihy *Hell's Angels* do své antologie. Přestože Thompson neužívá všech prostředků Nového žurnalismu definovaných Wolfem, je celkové vyznění Thompsonova díla v souladu s předpoklady Nového žurnalismu.

Postupuji podle stejného schématu jako při rozboru knihy *Kyselinovej test*. Thompsonův text rozebírám na základě znaků definovaných ve stati *Nový žurnalismus*.

8.3.1. Scéna za scénou

Potom prezident Jokerů konečně dal povel a my jsme odburáceli z parkoviště. Motorcky vůdců vyrazily do ulice jako první a ostatní je následovaly s mohutným túrováním motorů. Veškerý rámus však v zápětí utichl. Během cesty k dálnici, vzdálené jen pár set metrů od parkoviště, se sevřený útvar jezdců srovnal po dvou vedle sebe do

⁶⁵ THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6. 411 s.

⁶⁶ BEEF, T. *Conversations with Hunter S. Thompson*. Mississippi: University Press, 2008. 211 s. ISBN 9781934110775. 52 s.

jednoho jízdniho pruhu a udržoval konstantní rychlost sta kilometrů v hodině. V zachmuřených tvářích se zračila odhodlanost, nikdo neproněsl ani slovo.

Hle, to je člověk, který nemá vlastní tvář. Ale dnes večer se mu podařilo zburcovat losangelskou policii i požární sbor. Dosáhl i povolání Národní gardy. Dnes večer je někdo. Dnes večer svou tvář našel.

- reverend G. Mansfield Collins, kněz z Wattsu, bezprostředně po nepokojích v roce 1965

Nejslavnější ničemové posledních let na své pouti do Bass Lake nevyhnutelně přitahovali pozornost obrovských davů vyjukaných obyvatel. V jedenáctitisícovém městě Tracy na silnici číslo 50 lidé vybíhali z obchodů, aby si je mohli lépe prohlédnout. [...] ⁶⁷

Autor z velké části sleduje chronologickou linii děje. Prokládá ji informativním textem s analytickým přesahem, jak je zmiňováno v kapitole 8.1. Přejedů mezi jednotlivými scénami užívá Thompson zřídka, přesto se v jeho textu prvek vyskytuje. Jednotlivé scény propojuje výňatky z dobových článků souvisejících s tématem nebo citacemi z různých zdrojů. Vzhledem k tomu, že Wolfe ve stati *Nový žurnalismus* používá filmový termín „scény“, můžeme těmto citacím, které plní funkci přechodu mezi scénami, přisoudit funkci filmové klapky. Výňatky z textů nebo citace řadí Thompson také na začátek jednotlivých kapitol.

8.3.2. Dokonalé dialogy

„Proč riskovat padesátiletý flastr za znásilnění?“ ptá se jeden z nich. „Hergot, znásilnění přece není žádnéj vodvaz – teda pokud je to natvrdo – a my si užijem ažaž, stačí se někde chvíli vometat. Krucinál, jedna ženská se mi nabízela i na křižovatce, když sem zastavil na červenou, a v hospodách mi mockrát jedou po poklopci a ani

⁶⁷ THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6. 176 s.

neřeknou čau, no a i kdyby se nikdo zrovna nevyskyt, mám dycky kam zavolat a zjistit, kerá je zrovna při chuti.“

„Jasně, že si berem, co se nám samo nabízí,“ říká další. „Ale eště nikdy jsem neslyšel holku vrískat vo znásilnění, dokud nebylo po všem a vona vo tom všem nezačala přemejšlet.“⁶⁸

Uvedený příklad zcela zřejmě neobsahuje dokonalé dialogy, jak je popisuje Wolfe. V podstatě se nejedná o dialog ve smyslu rozhovoru dvou osob. Jde o záznam rozhovoru, který je do textu zasazen primárně kvůli výpovědní hodnotě. Demonstrace způsobu mluvy Hell's Angels má až sekundární funkci. V tom je základní rozdíl mezi Thompsonovým pojetím rozhovoru a dokonalých dialogů ve stylu Nového žurnalismu. Thompson v knize *Hell's Angels* používá dialog či reprodukci promluvy pomocí přímé řeči jen sporadicky.

8.3.3. Třetí osoba a vnitřní monolog

Právě vyrazili na cestu a většinou byli ještě ospalí a celí nevrlí z toho, jak na poslední chvíli balili a popoháněli své ratolesti při snídani... když v tom z jejich autorádií zapraskalo varování, že mají patrně namířeno do jámy lvové. Všichni už četli o událostech v Laconii a dalších zločinných rejdech Pekelných andělů, ale na papíře se hrozba zdála vždycky jaksi trochu vzdálená – dozajista děsivá a svým způsobem i opravdová, ale postrádající onu hrůzu, která pramení z vědomí, že tentokrát jste v tom vy. Zítřejší noviny nebudou referovat o zmlácených a vyděšených lidech odkudsi tři tisíce mil odsud, nýbrž přesně z toho místa, kde vy hodláte strávit se svou rodinou víkend.⁶⁹

Thompson vytváří „složenou postavu“ (composite character),⁷⁰ obecného člověka. Zprostředkovává dojem, který na těchto obecných lidech zanechalo rádiové

⁶⁸ THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6. 282-283 s.

6

⁶⁹

THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6. 166 s.

⁷⁰ SIMS, N. *True Stories: A Century of Literary Journalism*. Evanston: Northwestern University Press, 2008. 398 s. ISBN 0-8101-3469-6. 3 s.

hlášení o Hell's Angels. Nejde o hloubkový ponor do mysli jedné osoby, jak vnitřní monology třetí osoby konstruuje Wolfe. Přesto tento prvek plní účel přiblížit čtenáři, jakým způsobem vnímali situaci zúčastnění. V knize Hell's Angels používá Thompson tohoto prvku rovněž velmi sporadicky.

8.3.4. Symbolické detaily

„Kde sou mamí? Říkalas, že je uvidíme.“ Otočil jsem se a podíval se na ni; křivonohý skřítek, jemuž zrovna začaly růst druhé zuby – zase jsem jednou pocítil vděčnost, že můj jediný potomek je kluk. Letmo jsem si prohlédl její matku [...] Byla to zasmušilá pětatřicítka s krátkými blond vlasy, v halence bez rukávů nedbale zastrčené do vypasovaných bermud. Oživlý obraz Pepsi generace... v horkém kalifornském odpoledni tato žena s povoleným bříškem a slunečními brýlemi á la St. Tropez okouní v obchodě v jakési rekreační oblasti, plouží se za svou dcerou školačkou a ve vznešeném zástupu nedočkavě očekává příjezd Chuligánského cirkusu, jak bylo inzerováno v Life.⁷¹

V této ukázce plní detaily symbolickou funkci a částečně zastávají popisné pasáže. Mimo to využívá Thompson kulturní konotace, které jsou snadno převoditelné do vizuální představy čtenáře. V uvedeném příkladě je to spojení „oživlý obraz Pepsi generace“. Toto označení uvozuje více, než kdyby autor uváděl výčet jednotlivostí.

Pasáže obsahující množství detailů mohou čtenáři poskytovat jakousi záruku toho, že autor textu byl přímo na místě v centru dění.

8.3.5. Vizuální stránka textu

Thompsonův text nevyniká žádnými vizuálními specifiky, pomineme-li předěly pomocí vložených citací zmiňovaných v kapitole 9.3.1.

⁷¹ THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6. 216 s.

9. Komparace knih *Kyselinovej test* a *Hell's Angels*

Při srovnávání specifických znaků Nového žurnalismu v knihách *Kyselinovej test* a *Hell's Angels* postupují podle chronologického schématu představeného v kapitole 5. Prvním bodem je výběr tématu.

Byť se prvoplánově nejedná o totožná výchozí témata, při hlubším pohledu najdeme několik znaků, které jsou oběma dílům společné. Postavy vystupující v knihách se pohybují ve skupinách, které jsou díky porušování zažitých konvencí odsunuty na okraji společnosti. Outsidery se stali z vlastní vůle a nejeví snahu o jakékoliv začlenění do běžného životního stylu. Jak bylo zmíněno v úvodu, u obou skupin, Merry Pranksters i Hell's Angels, lze sledovat určité sociálněpatologické znaky. Václav Smitka je definuje ve sborníku *Reportáž v tisku a v rozhlase* takto: „Zpravidla se pod sociální patologií zahrnují: zločinnost, sociálně podmíněné neurózy (fobie) a psychózy – sociální psychiatrie – alkoholismus a jiné drogové závislosti [...], sociální vztahy a faktory, působící na rozložení vztahů sociálního mikroklimatu.“⁷² Výchozí témata mají tedy společný sociologický přesah. Blízkost tématu eskaluje v obou knihách v pasáži, kde se obě skupiny potkají.

Klíčovým momentem je hromadná soulož, ke které dojde na společném večírku Merry Pranksters a Hell's Angels. Thompson, který byl osobně přítomen, nastiňuje situaci přímými citacemi ze svých poznámek. Wolfe tuto část zpracovával na základě Thompsonových podkladů. Jeho popis je téměř totožný s Thompsonovým, nejen co se týče zmiňovaných skutečností, ale dokonce přejímá mnohé výrazy, kterými Thompson situaci popsal.

Dalším bodem grafu je sběr materiálu, přesněji řečeno metoda získávání relevantní látky pro novožurnalistickou reportáž. V tomto momentě se od sebe postupy obou autorů výrazně rozcházejí.

Tom Wolfe publikoval v roce 1965 knihu *The Kandy-Kolored Tangerine-Flake Streamline Baby*, která nesla výrazné znaky Nového žurnalismu. Na základě tohoto textu obdržel v roce 1966 svazek dopisů, jejichž autorem byl Ken Kesey. Ten se zdržoval v té době v Mexiku, aby se vyhnul vězení, ke kterému byl v USA odsouzen za přechovávání marihuany. Dopisy poslal anonymně Keseyho přítel Ed McCallahan, ve snaze medializovat Keseyho kauzu. McCallahan adresoval dopisy Wolfovi, protože se

⁷² KOLEKTIV, *Reportáž v tisku a rozhlase*. Praha: Sdružení pro rozhlasovou tvorbu 1997. 70 s. 49 s.

domníval, „že *Wolfův styl odpovídal tomu, co Kesey dělal*.“⁷³ Na základě těchto dopisů se Wolfe rozhodl napsat o Keseym článek pro *New York*, nedělní přílohu *New York Herald Tribune*. V té době se Kesey vrátil do USA, kde byl vzápětí zatčen. První setkání Wolfa a Keseyho proběhlo ve vězení. Pár dní poté byl Kesey propuštěn a vrátil se mezi skupinu svých přátel Merry Pranksters. Od této chvíle je Wolfe událostem, které zpracovává ve své knize, osobně přítomen. Merry Pranksters v té době připravovali veřejnou akci s názvem *Diplom z kyselinyho testu [sic]*, kde se hromadně užívala droga LSD, v té době ještě legální. Po této seanci s poněkud abstraktním konceptem zavést lidi „za kyselinu“⁷⁴ vyšel na začátku roku 1966 Wolfův text ve třech vydáních magazínu *New York*. Wolfe se rozhodl téma neopustit a napsat knihu pojednávající o životě Kena Keseyho a jeho skupiny Merry Pranksters. Vzhledem k tomu, že předcházejícím událostem nebyl osobně přítomen, zvolil metodu zpětného konstruktů. Kromě rozsáhlých rozhovorů s účastníky mu byly nápomocny video- a audionahrávky, které Merry Pranksters pořizovali ve velkých množstvích.⁷⁵ Měl k dispozici také jejich deníky, fotografie a korespondenci.⁷⁶ Poté, co v roce 1966 vyšla Thompsonova kniha *Hell's Angels*, požádal Wolfe Thompsona, aby mu poskytl materiály k setkání Hell's Angels a Merry Pranksters v Keseyho domě.

Naproti tomu je Thompsonův přístup zcela odlišný. Osobní účast hraje pro tohoto autora nezanedbatelnou a takřka podmiňující roli. Základ pro knihu *Hell's Angels* byl položen v prosinci roku 1964, kdy ho redaktor týdeníku *The Nation* Carey McWilliams požádal o napsání příspěvku na téma motocyklového gangu Hell's Angels, který začal být mediálně atraktivní. Thompson se seznámil s Ralphem „Sonny“ Bargerem, vedoucím Oaklandského klubu Hell's Angels a dalšími motorkáři. V květnu 1965 vyšel v *The Nation* článek s názvem *The Motorcycle Gangs: Losers and Outsiders*. Díky němu začal Thompson dostávat nabídky k napsání knihy na stejné

⁷³ WEINGARTEN, M. *The Gang that wouldn't write straight: Wolfe, Thompson, Didion, Capote & The New Journalism Revolution*. 2. vyd. New York: Three Rivers Press, 2005. 325 s. ISBN 1-4000-4983-0. 101 s.

⁷⁴ WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat'a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6. 17 s.

⁷⁵ WEINGARTEN, M. *The Gang that wouldn't write straight: Wolfe, Thompson, Didion, Capote & The New Journalism Revolution*. 2. vyd. New York: Three Rivers Press, 2005. 325 s. ISBN 1-4000-4983-0. 109 s.

⁷⁶ WEINGARTEN, M. *The Gang that wouldn't write straight: Wolfe, Thompson, Didion, Capote & The New Journalism Revolution*. 2. vyd. New York: Three Rivers Press, 2005. 325 s. ISBN 1-4000-4983-0. 111 s.

téma. Protože článek v *The Nation* odpovídal podle názoru Hell's Angels skutečnosti daleko víc, než všechny dosud publikované texty, umožnili mu motorkáři účastnit se jejich výročních jízd. To bylo pro Thompsona velice důležité, přestože a možná i protože si na to mnoho z jeho kolegů netrouflo. „Avšak tady nebyli žádní umělci – žádní fotografové, ani dopisovatelé pro newyorský tiskový establishment. V rádiu zmateně blábolili o hrozícím zničení kalifornského letoviště armádou pěti set chuligánů na motorkách, a tady nebyl jediný agenturní zpravodaj, který by pořídil reportáž z první ruky. Jak se později ukázalo, tisk pouze přebíral informace od policie – což vypadalo přinejmenším podivně – vzhledem k té rozsáhlé publicitě, která byla jeho vlastním dílem.“⁷⁷

Osobní účast na události je pro Thompsona klíčovou záležitostí. Tento nutný předpoklad pro Thompsonovu tvorbu dává později vzniknout specifickému stylu spojovanému s jeho osobou. Tím je tzv. Gonzo žurnalismus, kde je přítomnost autora prvotní podmínkou pro tvorbu reportáže (viz kapitolu 6.3).

Při rozboru metody získávání materiálu je nutné všimnout si přímého vlivu autora na děj. U Wolfa je osobní vstup velice malý. Většinou rozhodujících událostí, o kterých píše v knize *Kyselinovej test*, přítomen nebyl, tudíž do nich nemohl jakkoliv zasáhnout. Fakta získával zprostředkovaně z autentických dobových materiálů a prostřednictvím rozhovorů z aktéry. Osobní přítomnost autora je jeden z předpokladů jak pro reportáž,⁷⁸ tak pro Nový žurnalismus, který z ní vychází. Zde přesto zůstává z velké části nenaplněný. Otázkou je, do jaké míry můžeme tuto skutečnost vnímat jako jev pozitivní či naopak negativní. Díky nepřítomnosti autorovy osoby u popisovaných událostí můžeme Wolfově knize přisuzovat větší objektivitu. Obraz události skládá z jiných a četných zdrojů. Oproti tomu Thompson na základě svojí účasti považuje svůj osobní dojem za směrodatný. Teprve v následné konfrontaci s náhledy jiných osob může tento dojem buď oslabovat, nebo jej naopak confirmovat.

Z tohoto pohledu je tedy samotná přítomnost autora dvojsečnou zbraní. Na jedné straně přináší očitě svědectví, na straně druhé musíme uvažovat možnost, že jeho přítomnost mohla podmínit či dokonce vyvolat určité události.

⁷⁷ THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6. 177 s.

⁷⁸ SIMS, N. *True Stories: A Century of Literary Journalism*. Evanston: Northwestern University Press, 2008. 398 s. ISBN 0-8101-3469-6. 12 s.

Dalším bodem je selekce materiálu, která u obou autorů probíhala velice důkladně a samozřejmě z ohledem na celkové vyznění reportáže. Autor je s tématem detailně obeznámen, přesto musí vybrat pouze určitou relevantní část, aby byla reportáž funkční jako celek.

Vzhledem k osobní účasti Thompsona musíme předpokládat jisté profesní selektivní vnímání, tudíž část výběru se „udělá sama“ na místě. Autor může s příběhem lépe pracovat a přímo si vybírat události, kterých se chce účastnit, nebo naopak záměrně neúčastnit. To mu umožňuje skutečnost, že shromažďuje materiál přímo během relevantního časového úseku.

Wolfova pozice je naopak o něco komplikovanější. Stává se spíše dokumentaristou. Události zachycené na páskách musí prohlédnout, poslechnout, znovu prožít a teprve následně zhodnotit. Nemá možnost sledovat děje odvíjející se mimo záznam. Tento aspekt doplňuje Wolfe zaznamenáváním detailních rozhovorů s aktéry. Při psaní knihy *Kyselinovej test* si vytvořil vlastní metodu. „*Předtím, než začal psát kapitulu, prošel si svoje poznámky, potom zavřel oči a zkoušel si představit sebe v mentálních stavech svých postav – proces intelektuální „smyslové paměti,“ který cítil, byl příbuzný hereckým metodám.*“⁷⁹

Dokonalé dialogy a vnitřní monology osob jsou čtvrtým bodem v grafu výstavby novožurnalistické reportáže. Oba dva komunikační prvky, intrapersonální i interpersonální, stavím v tomto případě do stejné roviny, jak je zřejmé z grafu.

Thompson nepoužívá dokonalých dialogů. Nezříká se sice dialogů jako takových, ovšem převádí je do jednodušší a srozumitelnější formy, která nepřibližuje autentický způsob projevu do té míry, jako Wolfovy texty. Na druhou stranu má uvedená přímá řeč vyšší výpovědní hodnotou. Vnitřní monology se vyskytují velice zřídka a není zcela zřejmé nakolik vycházejí z reálného základu získaného rozhovory se zúčastněnými.

Wolfe na druhé straně využívá obou prostředků v hojné míře. Dokonalé dialogy byly často zachyceny na páskách, které měl Wolfe při své rešeršní práci k dispozici. Vnitřní monology rekonstruoval Wolfe na základě přímých výpovědí aktérů, které si přesně zaznamenával těsnopisem.⁸⁰

⁷⁹ WEINGARTEN, M. *The Gang that wouldn't write straight: Wolfe, Thompson, Didion, Capote & The New Journalism Revoluton*. 2. vyd. New York: Three Rivers Press, 2005. 325 s. ISBN 1-4000-4983-0. 115 s.

⁸⁰ WEINGARTEN, M. *The Gang that wouldn't write straight: Wolfe, Thompson, Didion, Capote & The New Journalism Revoluton*. 2. vyd. New York: Three Rivers Press, 2005. 325 s. ISBN 1-4000-4983-0. 106 s.

Detaily vkládají oba autoři do svých textů ve velkém množství. Thompson jimi nešetří v popisných pasážích, kde zároveň využívá kulturních odkazů. U Wolfa je tato tendence ještě o něco vyšší. Jeho detailní popisy často zachycují skutečnost do velkých podrobností. Používání detailů v textu je jedním z prvků beletristické tvorby. Díky jejich užití autor umožní čtenáři snazší proniknutí do děje a podněcuje obrazotvornost publika. V Novém žurnalismu zprostředkovávají použité detaily dojem opravdovosti a toho, že autor byl skutečně přítomen události.

Z toho lze odvodit domněnku, že vyšší míra užití detailů v knize *Kyselinovej test* může částečně pramenit z Wolfovy snahy přinést čtenáři iluzi, že on se událostí skutečně účastnil, přestože tomu tak ve skutečnosti nebylo.

S tímto předpokladem snahy o vytvoření autenticity souvisí i používání interpunkce, které se ovšem objevuje pouze jako specifikum Wolfovy knihy. „*Ta bezprostřednost je iluze, protože každý [...] ví, že Wolfe nikdy nebyl „v autobusu“.* Přesto Wolfova iluze není falešná. Je to odkaz k jeho reportérským schopnostem, které mnoha čtenářům utečou, protože jsou oslepeni jeho statečnou interpunkcí.“⁸¹ píše Jack Schafer v *Columbia Journalism Review*.

Posledním bodem grafu je dělení textu na jednotlivé scény. Tento prvek užívá výrazněji Wolfe. Slouží nejen jako výrazová metoda, pomáhá zároveň přiblížit čtenáři pozměněné vnímání času pod vlivem drogy LSD.

Thompson se drží chronologické dějové linie, ze které odbíhá do takřka analytických pasáží. Tato odbočení od tématu uvádí většinou pomocí vložených citací.

Co se týče použití znaků, které Tom Wolfe ve stati *Nový žurnalismus* považuje za charakteristické pro Nový žurnalismus, nevyskytují se u obou autorů ve stejné míře. Wolfe v knize *Kyselinovej test* používá všechny zmiňované prvky. Některé dokonce tak často, že je možno je ještě dále podrobněji dělit (viz kapitolu 7.3.1). Naopak dva z těchto znaků (dokonalé dialogy a vnitřní monolog třetí osoby) se nevyskytují v knize *Hell's Angels* Huntera S. Thompsona. V určitých náznacích jsou sice vyzorovatelné, v žádném případě ovšem nedosahují takové propracovanosti, jak je tomu ve Wolfově textu.

⁸¹ SHAFER, Jack. The tripster in Wolfe's clothing : Jack Shafer on Tom Wolfe's The Electric Kool-Aid Acid Test, and the underappreciated art of dissecting cultural trends. *Columbia Journalism Review* [online]. 2006, vol. 45 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.allbusiness.com/sector-51-information/publishing-industries/1173756-1.html>>. ISSN 0010-194x.

Přestože Wolfe i Thompson použili odlišné metody získávání materiálu pro svá díla a ne vždy se shodli v užívání některých novožurnalistických prvků, lze obě knihy zcela jednoznačně zařadit do Nového žurnalismu, především na základě reálných kořenů a subjektivního pojetí textu.

Závěr

Při studiu fenoménu Nového žurnalismu a jeho konkrétních projevů ve vybraných dílech Toma Wolfa a Huntera S. Thompsona jsem se ze získaných poznatků pokusila vyvodit některé obecné zákonitosti. Jde zejména o specifický způsob vytváření textu, který jsem blíže analyzovala v kapitole 5. Dále Wolfův přínos Novému žurnalismu spočívající v tvůrčím způsobu použití interpunkce a také o některé rozpory mezi teoretickou představou o Novém žurnalismu a její praktickou realizací ve Wolfově knize *Kyselinovej test* a Thompsonově knize *Hell's Angels*.

Podle mého předpokladu neleží všechny prvky Nového žurnalismu (jak je definuje Wolfe) ve stejné rovině, ale jsou naopak hierarchizované. Ačkoliv mohou jednotlivé prvky chybět, jejich návaznost je při tvorbě novožurnalistické reportáže důležitá. Předpokládaný postup je detailně graficky znázorněn v kapitole 5. S jeho pomocí je možné vytvořit text postavený a odvíjející se na principu scén, což je jedna z charakteristik textů Nového žurnalismu.

Co se týče znaků Nového žurnalismu, klade Wolfe velký důraz na vytváření atmosféry pomocí dokonalých dialogů a vnitřních monologů třetí osoby. Thompson naopak tyto prostředky používá jen náznakově. Je otázkou, nakolik jsou tyto rozdíly podmíněné rozdílným vkusem a preferencemi autorů a nakolik jsou způsobeny odlišnými okolnostmi vzniku *Kyselinového Testu* a *Hell's Angels*. Jak Wolfe, tak Thompson pak ve svých textech akcentují detaily, což často přerůstá v beletristicky laděné pasáže.

V průběhu studia Nového žurnalismu jsem narazila na určitý paradox. Jedním ze základních kamenů žánru je jeho reportážní charakter. Tento žánr z reportáže vzešel a bez důsledného používání reportážní metody ztrácí základní znaky. Definice reportáže zmiňují přítomnost autora u události jako velice žádoucí. Jiné definice považují autorovu účast dokonce za nutnou.⁸² Bez toho je často nemožné dosáhnout patřičné míry autenticity a také funkčního naplnění reportáže. Kniha *Kyselinovej test* však takto nevznikala. Jde z převážné části o rekonstrukci minulých událostí. Je tedy evidentní, že jedna z nejznámějších knih představitele Nového žurnalismu částečně nenaplnuje charakteristiku tohoto žánru. I přesto jde o dílo jedinečné svojí informační hodnotou a literárními kvalitami, které i přes svou dominanci nezastiňují vyznění díla.

⁸² BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9. 15 s.

Naopak z metodologického hlediska tomuto předpokladu odpovídá Thompsonova kniha *Hell's Angels*. Toto dílo vzniklo na základě osobní zkušenosti autora, je tedy postaveno na reálném základě získaném bezprostředním osobním prožitkem. Dílu nechybí ani subjektivní vyznění. Nenaplnuje ovšem všechny rysy stanovené ve stati *Nový žurnalismus*. To nikterak nezpochybňuje zařazení knihy *Hell's Angels* do Nového žurnalismu. Uvedené charakteristiky reprezentují spíše možnosti zpracování textu, než podmínky bezpodmínečně nutné k zachování žánru.

Kniha *Hell's Angels* má pro současného čtenáře velký význam v dokumentární rovině, neboť Thompson byl jedním z mála lidí, kteří se odhodlali strávit čas v této nebezpečné skupině lidí, aby přinesli zasvěcenou reportáž obohacenou vysokými literárními kvalitami.

Oba autoři zpracovávali téma, které bylo v 60. letech 20. století aktuální a atraktivní. Toto je dalším specifickým Nového žurnalismu. Žánr vznikl z potřeby autorů reflektovat novým a neobvyklým způsobem dobu, která se vyznačovala množstvím společensky významných událostí. Mnohé z nich měly velice bouřlivý průběh, jako například protiválečné hnutí nebo rasové nepokoje. Proto někteří novináři psali způsobem, který výrazně odporoval dosud zažitým způsobům žurnalistické činnosti. Souvislost Nového žurnalismu s dobou dokazuje mimo jiné i skutečnost, že se na začátku 70. let 20. století přestává objevovat.

V současné době vznikají snahy o jeho oživení. Lze ovšem předpokládat, že Nový Nový žurnalismus, jak se tento proud nazývá, nikdy nedosáhne takového společenského významu jako Nový žurnalismus v 60. letech 20. století. Ne kvůli nedostatku témat, ale především proto, že již nemůže čtenáři nabídnout onu „novost“ z hlediska odmítání zažitých vzorů, jak tomu bylo právě v 60. letech.

Resumé

Cílem bakalářské práce bylo ověřit, nakolik jsou prvky Nového žurnalismu stanovené Tomem Wolfem v antologii *Nový žurnalismus* společné pro knihu *Kyselinovej test* Toma Wolfa a knihu *Hell's Angels* Huntera S. Thompsona. Tyto prvky se nepotvrdily jako univerzálně použitelné schéma pro oba dva autory, přestože jsou u obou sledovatelné alespoň v náznacích. Nový žurnalismus je směrem, pro který je důležitější faktografický základ a subjektivně laděný tón, než jmenované prvky. Oba tyto podstatné znaky ve sledovaných dílech bezezbytku vykazují oba autoři. Co se týče osobní přítomnosti autora u klíčových událostí, bylo potvrzeno, že tato je částečně nahraditelná následnou důkladnou rešerší dochovaných zdrojů a metodou rozhovorů s aktéry.

Summary

The intention of this thesis was to assess to what degree are the characteristics of New Journalism, determined by Tom Wolfe in anthology *The New Journalism*, common for the book *The Electric Kool-Aid Acid Test* by Tom Wolfe and the book *Hell's Angels: The Strange and Terrible Saga of the Outlaw Motorcycle Gangs* by Hunter S. Thompson. The characteristic elements determined by Wolfe were not confirmed as a universally applicable scheme for both authors, in spite of they can be traced in both books even only by signs. The New Journalism is typical for its factual basis and subjective voice more than for the enumerated signs. These aspects are completely fulfilled by both authors. Concerning the personal presence of the author it stands to reason, that his presence is partly replaceable by thoroughgoing recherche of extant sources and by interviewing the people involved.

Prameny

CAPOTE, T. *Chladnokrevně*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1968. 274 s. ISBN 01-129-68.

THOMPSON, H. S. *Hell's Angels*. 1. vyd. Praha: Arcadia, 1994. 414 s. ISBN 80-85812-12-6.

THOMPSON, Hunter S. The Motorcycle Gangs : Losers and Outsiders. *The Nation* [online]. 1965, vol. 1. [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.thenation.com/doc/19650517/thompson>>. ISSN 0027-8378.

WOLFE, T. *Kyselinovej test*. 1. vyd. Praha: Mat' a, 1999. s 564. ISBN 80-86013-62-6.

WOLFE, T. *Nový žurnalismus*. Praha: Revolver revue 1988. 40 s. ISSN 1213-1792.

Použitá literatura

BEEF, T. *Conversations with Hunter S. Thompson*. Mississippi: University Press, 2008. 211 s. ISBN 978-1-9341-1077-5.

BECH-KARLSEN, J. *Být přítom*. 1. vyd. Oslo: Universitetsforlaget/ Institutt for Journalistikk, 1991. 208 s. ISBN 82-7147-094-9.

JIRÁK, J. KÖPPLOVÁ B., *Média a společnost*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 208 s. ISBN 80-7178-697-7.

JOHNSON, P. *Dějiny amerického národa*. Praha: Academia, 2000. 1. vyd. 850 s., ISBN 80-200-0799-7.

KERRANE, K. YAGODA, B. *The Art of Fact: A Historical Anthology of Literary journalism*. 1. vyd. New York: Touchstone, 1998. 558 s. ISBN 0-684-84630-6.

KOLEKTIV. *Reportáž v tisku a rozhlas*. Praha: Sdružení pro rozhlasovou tvorbu, 1997. 70 s.

KOLEKTIV. *The International Encyclopedia of Communication*. Malden: Blackwell Publishing Ltd. 5694 s. ISBN: 978-1-4051-3199-5.

McNAIR, B. *Sociologie žurnalistiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 182 s. ISBN 80-7178-840-6.

OSVALDOVÁ, B., HALADA J. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. doplněné vyd., Praha: Libri, 2004. 240 s. ISBN 80-7277-108-6.

SIMS, N. *True Stories: A Century of Literary Journalism*. Evanston: Northwestern University Press, 2008. 398 s. ISBN 0-8101-3469-6.

SIMS, N. *Literary Journalism in the Twentieth Century*. New York: Oxford University Press, 1990. 296 s. ISBN 0-19-505965-4.

SIMS, N., KRAMER, M. *Literary Journalism*. New York: Ballantine Books, 1995. ISBN 0-3453-8222-6.

WEINER, R. *Dictionary of media and communications*. New York: A Webster's New World Book, 1990. ISBN: 0-13-969759.

WEINGARTEN, M. *The Gang that wouldn't write straight: Wolfe, Thompson, Didion, Capote & The New Journalism Revolution*. 2. vyd. New York: Three Rivers Press, 2005. 325 s. ISBN 1-4000-4983-0.

Gonzo: Life and Work on Dr Hunter S. Thompson. Alex Gibney. 118 min. USA: 2008. poznámka: dokumentární film

Literatura dostupná z WWW

BEUTTNER, Bill. *Whatever Happened to the New Journalism? (Part 1)* [online]. 2002 , 19.4.2009 [cit. 2009-05-20]. Dostupný z WWW: <http://billbeuttler.com/whatever_happened_to_the_new_journalism__11929.htm>.

BOYNTON, Robert S. *The New New Journalism* [online]. [2006] [cit. 2009-05-11]. Anglický. Dostupný z WWW: <<http://newnewjournalism.com/about.htm>>.

HIRST, Martin. *What is Gonzo? : The etymology of an urban legend*. [s.l.], 2004. 16 s. University of Queensland, School of Journalism & Communication. Neuedeno. Dostupný z WW: <http://espace.library.uq.edu.au/eserv/UQ:10764/mhirst_gonzo.pdf>.

KLEIN, Joe. Forever Weird. *The New York Times* [online]. 2007 [cit. 2009-05-20]. Dostupný z WWW: <http://www.nytimes.com/2007/11/18/books/review/Klein-t.html?_r=2>. ISSN 0362-4331.

SHAFER, Jack. The tripster in Wolfe's clothing : Jack Shafer on Tom Wolfe's The Electric Kool-Aid Acid Test, and the underappreciated art of dissecting cultural trends. *Columbia Journalism Review* [online]. 2006, vol. 45 [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.allbusiness.com/sector-51-information/publishing-industries/1173756-1.html>>. ISSN 0010-194x.

About Tom Wolfe [online]. neuedeno [cit. 2009-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.tomwolfe.com/bio.html>>.

LSD [online]. neuedeno [cit. 2009-05-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.dropin.cz/odrogach.shtml?x=165238>>.

What is Gonzo Journalism? [online]. 2003 [cit. 2009-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.wisegeek.com/what-is-gonzo-journalism.htm>>.